

Seat No. : _____

NO-106

November-2025

B.A., Sem.-III

**DSC-C-ECO-233 (Major) : Economics
(Economic Development & Economic System-I)
(As per NEP-2020)**

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચનાઓ : (1) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસનો ખ્યાલ સમજાવી, વૃદ્ધિ અને વિકાસ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 10

અથવા

1. આર્થિક વિકાસ એટલે શું ? આર્થિક વિકાસના નિર્દેશક તરીકે રાષ્ટ્રીય આવક અને માથાદીઠ આવકની ચર્ચા કરો. 10

2. સમતોલ વિકાસની વ્યૂહરચનાની તરફેણ અને વિરુદ્ધની દલીલો સમજાવો. 10

અથવા

2. અસમતોલ વિકાસ એટલે શું ? હર્ષમેનનો અસમતોલ વિકાસનો સિદ્ધાંત ચર્ચો. 10

3. માનવવિકાસ આંકનો અર્થ સમજાવી, તેના ઘટકો અને તેનું મહત્વ સમજાવો. 10

અથવા

3. માનવ ગરીબી આંક (H.P.I.)નો ખ્યાલ સમજાવો. 10

4. ટકાઉ આર્થિક વિકાસની સમજૂતી આપી, તેના વિવિધ ઘટકો સમજાવો. 10

અથવા

4. ટકાઉ આર્થિક વિકાસનો અર્થ સમજાવી, ટકાઉ આર્થિક વિકાસનો કુદરતી સંસાધનો સાથેનો સંબંધ ચર્ચો. 10

- (1) આર્થિક વૃદ્ધિ એ આર્થિક વિકાસનું _____ છે.
 (a) પરિણામ (b) કારણ (c) લક્ષણ
- (2) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો મહત્તમ આંક કેટલો છે ?
 (a) 1 (b) 50 (c) 100
- (3) આર્થિક વૃદ્ધિનો ખ્યાલ કયા દેશો સાથે સંકળાયેલો છે ?
 (a) પછાત (b) વિકસિત (c) વિકસતા
- (4) સમતોલ વિકાસ એટલે _____
 (a) કૃષિક્ષેત્રનો વિકાસ (b) ઉદ્યોગક્ષેત્રનો વિકાસ (c) તમામક્ષેત્રનો વિકાસ
- (5) અસમતોલ વિકાસના માર્ગમાં _____ એ મોટામાં મોટી મર્યાદા છે.
 (a) બેકારી (b) ગરીબી (c) કુળાવાનું દબાણ
- (6) નીચેનામાંથી _____ ઉદ્યોગની બેકવર્ડ અને ફોરવર્ડ અસર સૌથી વધુ હોય છે.
 (a) લોખંડ પોલાદ (b) સિમેન્ટ (c) કાપડ
- (7) માનવ વિકાસ આંકના ઘટકો કેટલા છે ?
 (a) ત્રણ (b) ચાર (c) પાંચ
- (8) વિકસિત દેશોના સંદર્ભમાં HPI-2 નિર્દેશાંક રજૂ થયો છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું (c) અચોક્કસ
- (9) GDIને જાતિ સંબંધિત વિકાસ આંક તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું (c) અચોક્કસ
- (10) ટકાઉ વિકાસ વર્તમાન વિકાસને _____ સાથે જોડે છે.
 (a) ભાવિ વિકાસ (b) ભૂતકાળના વિકાસ (c) ગરીબાઈ
- (11) ટકાઉ વિકાસનો ખ્યાલ _____ માં રજૂ થયો.
 (a) જીનીવા (b) સ્વીડન (c) સ્ટોકહોમ
- (12) ભારતના સમુદ્રકિનારાની લંબાઈ _____ માઈલ છે.
 (a) 1700 (b) 2800 (c) 3500

Seat No. : _____

NO-106

November-2025

B.A., Sem.-III

**DSC-C-ECO-233 (Major) : Economics
(Economic Development & Economic System-I)
(As per NEP-2020)**

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :** (1) All questions carry equal marks.
(2) Figures given at right hand side indicate marks

1. Explain the concept of Economic growth and Economic development. Explain the difference between growth and development. **10**

OR

1. What is Economic development ? Discuss National Income and Per Capita Income as the indicator of Economic development. **10**
2. Discuss the arguments for favour and against balanced growth strategy. **10**

OR

2. What is unbalanced growth ? Discuss Hirschman's theory of unbalanced growth. **10**
3. Explain the meaning of Human Development Index and its components and explain its significance. **10**

OR

3. Explain the concept of Human Poverty Index (H.P.I.). **10**
4. Explain sustainable economic development and its different components. **10**

OR

4. Explain the meaning of sustainable economic development and discuss its relationship with natural resources. **10**

5. Choose the correct option : (Any Ten)

10

- (1) Economic growth is the _____ of economic development.
(a) result (b) cause (c) characteristic
- (2) What is maximum index of the physical quality of life ?
(a) 1 (b) 50 (c) 100
- (3) With which countries is the concept of Economic growth associated ?
(a) Backward (b) Developed (c) Developing
- (4) Balanced growth means growth in _____.
(a) agriculture sector (b) industrial sector (c) all sectors
- (5) _____ is the biggest barrier in the path of unbalanced development.
(a) Unemployment (b) Poverty (c) Inflation pressure
- (6) _____ industry has highest backward and forward effect.
(a) Iron-steel (b) Cement (c) Cloth
- (7) How many components of HDI are there ?
(a) Three (b) Four (c) Five
- (8) HPI-2 indicator has been presented for developed countries.
(a) True (b) False (c) Not sure
- (9) GDI is known as Gender Development Index.
(a) True (b) False (c) Not sure
- (10) Sustainable development links present development with _____.
(a) Future development (b) Past development (c) Poverty
- (11) The concept of sustainable development was established at _____.
(a) Geneva (b) Sweden (c) Stockholm
- (12) The length of the seashore of India is _____.
(a) 1700 (b) 2800 (c) 3500